

UROLYTHIÁZA PSŮ: TVORBA MOČOVÝCH KAMENŮ

Urolitiáza je onemocnění močového systému, při kterém se tvoří močové kameny (urolity) v ledvinách, močovodech, močovém měchýři nebo močové trubici. Tyto kameny jsou složeny z krystalů minerálů a organických látek. Vznik urolitů je komplexní proces ovlivněný mnoha faktory, včetně genetiky, diety, hydratace, infekcí močových cest a metabolismu psa.

Obecné příznaky močových kamenů

Bez ohledu na typ kamenů se mohou u psů objevit následující příznaky:

- časté močení (polakisurie),
- bolestivé močení (dysurie),
- krev v moči (hematurie),
- namáhavé močení nebo neschopnost močit (v případě obstrukce),
- časté olizování genitálií,
- ztráta chuti k jídlu, letargie,
- nečistotnost v domácnosti.

Močové kameny (urolitiáza) jsou častým a bolestivým problémem, který může postihnout psy všech plemen a věku. Vznikají shlukováním minerálů v močovém traktu a mohou vést k **zánětům, obstrukcím a dalším vážným zdravotním komplikacím.**

Pro udržení zdraví a pohody vašeho psa jsou klíčové jsou **pravidelné veterinární kontroly, včasná diagnostika a cílená terapie.** Pokud máte podezření, že váš pes trpí močovými kameny, neváhejte kontaktovat naši veterinární kliniku.

Pro úspěšnou léčbu a prevenci je potřeba rozpoznat **typ močových kamenů.** Níže se zaměříme na tři nejčastější typy: struvitové, oxalátové a cystinové kameny.

Struvitové kameny

Charakteristika: Struvitové kameny jsou **nejčastěji se vyskytující** močové kameny u psů. Jejich bývá spojen s bakteriální infekcí močových cest, která mění pH moči na zásadité. V tomto prostředí se minerály (magnesium, amonium a fosfát) snadněji srážejí a tvoří krystaly a následně kameny.

Rizikové faktory:

- **Infekce močových cest:** predispozice k infekcím
- **Zásadité pH moči:** důsledek bakteriální aktivity
- **Plemenná predispozice:** miniaturní knírači, bišonci, kokršpanělé, labradoři

Diagnostika: Analýza moči (zásadité pH, přítomnost krystalů struvitu, bakterií), rentgen nebo ultrazvuk (*struvitové kameny jsou často rentgenokontrastní, tzn. že je lze na RTG dobře detekovat*).

Léčba a prevence:

- **Antibiotika:** k eliminaci bakteriální infekce
- **Dietní terapie:** speciální diety s nízkým obsahem proteinů, fosforu a hořčíku, které pomáhají okyselit moč a rozpustit stávající kameny
- **Zvýšený příjem vody:** pro naředění moči a prevenci srážení minerálů
- **Chirurgické odstranění:** většinou nutné (rozpuštění je zdlouhavé)

Kalcium-oxalátové kameny

Charakteristika: Kalcium-oxalátové kameny jsou **druhým nejčastějším typem** močových kamenů. Na rozdíl od struvitů se často tvoří v kyselé nebo neutrální moči a obvykle nejsou spojeny s infekcí. Jakmile se vytvoří, jen zřídka se rozpouštějí a často vyžadují chirurgické odstranění.

Rizikové faktory:

- **Genetická predispozice:** miniaturní knírači, bišonci, jorkšířští teriéři, šic-tzu (správně: shih-tzu), pudlové
- **Zvýšená koncentrace vápníku a oxalátů v moči:** může být ovlivněna stravou, některými léky nebo metabolickými poruchami
- **Kyselé nebo neutrální pH moči:** optimální pro jejich tvorbu
- **Nedostatečný příjem vody:** vede ke koncentrovanější moči

Diagnostika: Analýza moči (krystaly oxalátu vápenatého), rentgen nebo ultrazvuk (jsou dobře viditelné na rentgenu).

Léčba a prevence:

- **Dietní terapie:** diety s kontrolovaným obsahem vápníku, oxalátů a sodíku, důraz na zvýšení příjmu vody
- **Medikace:** někdy se používají tiazidová diuretika ke snížení vylučování vápníku močí
- **Zvýšený příjem vody:** pro naředění moči
- **Chirurgické odstranění:** většinou nutné, jelikož se kameny nerozpouštějí

Cystinové kameny

Charakteristika: Cystinové kameny **jsou méně časté** a jsou výsledkem genetické metabolické poruchy zvané cystinurie. Psi postižení touto poruchou nedokážou správně reabsorbovat aminokyselinu cystin v ledvinách, což vede k její zvýšené koncentraci v moči a následné tvorbě krystalů a kamenů.

Rizikové faktory:

- **Genetická predispozice (cystinurie):** newfoundlandský pes, jezevčík, buldok, labradorský retrívr
- **Častěji se vyskytují u samců**
- **Kyselé pH moči:** cystin je méně rozpustný v kyselém prostředí

Diagnostika: Analýza moči (přítomnost krystalů cystinu), specifické testy na cystinurii, rentgen (nemusí být vždy dobře viditelné).

Léčba a prevence:

- **Dietní terapie:** diety s nízkým obsahem proteinů (pro snížení příjmu cystinu) a schopností alkalizovat moč (zvýšit pH), což pomáhá rozpustit cystin
- **Zvýšený příjem vody:** důležitý pro naředění moči
- **Chirurgické odstranění:** u větších kamenů, které nelze rozpustit
- Nedávné studie ukazují, že **kastrace psů** může být účinným preventivním opatřením, které výrazně snižuje riziko opakovaného výskytu cystinových kamenů.

Urátové kameny

Vznikají při poruchách metabolismu purinů, často spojených s onemocněním jater (např. portosystémové zkraty) nebo genetickou predispozicí (např. dalmatini, angličtí buldoci). Vyžadují speciální dietu s nízkým obsahem purinů a případně léky k alkalizaci moči.

Proč je důležité znát typ urolitu?

Identifikace typu močového kamene je zásadní pro výběr nejúčinnější léčby. Veterinární lékař provede analýzu moči, rentgenové nebo ultrazvukové vyšetření. Nejdůležitější je tzv. kalkulolytické vyšetření močového kamene.

Základní principy léčby a prevence

- **Diagnostika:** Správná identifikace typu močového kamene je klíčová pro účinnou léčbu. Provádí se analýzou moči, rentgenem, ultrazvukem nebo přímou analýzou odebraného kamene.
- **Dieta:** Speciální veterinární diety mění pH moči, snižují koncentraci kamenotvorných látek a zvyšují objem moči.
- **Hydratace:** Zvýšený příjem vody je zásadní pro naředění moči a prevenci tvorby krystalů.
- **Léčba infekcí:** Močové infekce často doprovázejí urolitiázu a je nezbytné je léčit antibiotiky.
- **Pravidelné kontroly:** Veterinární prohlídky, včetně analýzy moči a zobrazovacích metod, jsou důležité pro monitorování stavu a včasné odhalení recidivy.